

กฎสำนักนายกรัฐมนตรี

ฉบับที่ ๗๑ (พ.ศ. ๒๕๒๓)

ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน

พุทธศักราช ๒๕๒๘

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๕๒๘ นายกรัฐมนตรีออกกฎสำนักนายกรัฐมนตรีไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกความในส่วนที่ ๑ ของกฎสำนักนายกรัฐมนตรีออกตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๕๒๘ ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ ๗๐ (พ.ศ. ๒๕๒๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๕๒๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ส่วนที่ ๑

เครื่องแบบทั่วไป

ข้อ ๑ เครื่องแบบข้าราชการประจำการทั่วไป ให้มี ๒ ชนิด คือ

๑.๑ เครื่องแบบปฏิบัติราชการ มี ๒ ประเภท

ก. เครื่องแบบสุททาคอพับ

ข. เครื่องแบบสุททาคอเบาะ

๑.๒ เครื่องแบบพิธีการ มี ๕ ประเภท

ก. เครื่องแบบปกติขาว

ข. เครื่องแบบปกติกากีคอตีง

ค. เครื่องแบบครึ่งยศ

ง. เครื่องแบบเต็มยศ

จ. เครื่องแบบสโมสร

ข้อ ๒ ภายใต้บังคับแห่งข้อ ๓ และข้อ ๔

๒.๑ เครื่องแบบปฏิบัติราชการ ประกอบด้วย

(๑) หมวก

ข้าราชการชายให้ใช้หมวกได้ ๒ แบบ

แบบที่ ๑ หมวกทรงหม้อตาลสีกากี กะบังหน้า

ทำด้วยหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีดำ สายรัดคางหนังหรือวัตถุเทียมหนัง
สีดำ มีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็กติดที่ข้างหมวกข้างละ ๑ ดุม
ผ้าพันหมวกสีกากี ที่หน้าหมวกติดตราครุฑพ่าห์ในบัวกระหนกทำด้วย
โลหะสีทอง สูง ๖.๕ เซนติเมตร

แบบที่ ๒ หมวกเก็บทรงอ่อนสีกากี หน้าหมวก

ติดตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็กสีทองสูง ๔.๕ เซนติเมตร

ข้าราชการหญิงให้ใช้หมวกได้ ๓ แบบ

แบบที่ ๑ อนุโลมตามแบบหมวกของข้าราชการ

ชาย แต่เป็นทรงอ่อน

แบบที่ ๒ หมวกเก็บทรงอ่อนพับปีกสักกีสาย
รัดคางสีทองกว้าง ๑ เซนติเมตร มีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็ก
ติดข้างหมวกข้างละ ๑ ดุม แก้วพับหมวกสักกีสาย หน้าหมวกติดตรา
ครุฑพ่าห์ปกคดสีทองสูง ๔.๕ เซนติเมตร บนหมอนสักกีสาย

แบบที่ ๓ หมวกเก็บสักกีสาย ด้านหน้ามีดุมโลหะ
สีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็ก ๒ ดุม ติดซ้อนกัน มีตราครุฑพ่าห์ในบัว
กระหนกสูง ๔.๕ เซนติเมตร ติดด้านซ้ายเหนือขอบหมวกห่างจาก
มุมพับด้านหน้าหมวกประมาณ ๔ เซนติเมตร

การสวมหมวกให้สวมในโอกาสอันควร

(๒) เสื้อ

ข้าราชการชายให้ใช้เสื้อได้ ๒ แบบ

แบบที่ ๑ เสื้อคอพับสีประเภทสักกีสายแขนยาว
รัดข้อมือ มีดุมที่ข้อมือข้างละ ๑ ดุม หรือแขนสั้น มีกระเป๋ายึดติด
ที่หน้าอกเสื้อข้างละ ๑ กระเป๋า เป็นกระเป๋าสีเสมอกับเสื้ออยู่ตรงกลางตาม
ทางคางกว้าง ๓.๕ เซนติเมตร มีใบปกกระเป๋ารูปมนชายกลางแหลม หรือ
เป็นกระเป๋าสีอื่นใดไม่มีแถบกลางกระเป๋าละใบปกกระเป๋ามีรูปสี่เหลี่ยม
ผืนผ้า มุมกระเป๋าละมุมปกกระเป๋ามีรูปตัดพองาม ที่ปากกระเป๋าละ
ทั้งสองข้างติดดุมข้างละหนึ่งดุม สำหรับขัดใบปกกระเป๋าละติดเสื้อผ่าอก
ตลอด มีสายกว้าง ๓.๕ เซนติเมตร ติดตามแนวอกเสื้อ ๕ ดุม ระยะ
ห่างกันพอสมควร และติดเครื่องหมายสังกัดที่ปกคอเสื้อด้านหน้าทั้งสอง

ข้าง ท้ายเสื้อประดับอินทรีนูนส์เดียวกับเสื้อยาวตามความยาวของบ่าเย็บ
ติดกับเสื้อเหนือบ่าทั้งสองข้างจากไหล่ไปคอ ปลายมน ด้านไหล่กว้าง
๕ เซนติเมตร ด้านคอกว้าง ๓ เซนติเมตร ตอนปลายขัดคุมติดกับตัวเสื้อ

ในโอกาสไปงานพิธี ให้ใช้เสื้อเชิ้ตแขนยาว ผูกผ้า
พันคอสีดำเงื่อนกลาสีสอดชายผ้าผูกคอไว้ภายในเสื้อภายใต้คุมเม็ดที่สอง

แบบที่ ๒ เสื้อคอแบนะปล้อยเอว แบบคอตัน
สัประเภทสีกากีแขนสั้น ตัวเสื้อผ่าอกตลอด มีคุมห้อยเสื้อ ๔ คุม มีกระเป๋
เย็บติดภายนอกเป็นกระเป๋าบนและล่างอย่างละสองกระเป๋ ำ กระเป๋าบนมี
ใบปกมนชายกลางแหลม มีแถบกว้าง ๓.๕ เซนติเมตร ตรงกึ่งกลางกระเป๋
ทางตั้ง กระเป๋าล่างเป็นกระเป๋าย่านมีใบปกรูปตัด ที่ฝากระเป๋ทั้งสองกระเป๋
ติดคุมข้างละ ๑ คุม สำหรับขัดกับใบปกกระเป๋ ที่เอวด้านหลังคาดด้วย
ผ้าเดียวกับเสื้อขนาดกว้าง ๕ เซนติเมตร ชายเสื้อห้อยตะเข็บกลางหลังเปิด
ไว้ถึงผ้าคาดเอว ติดเครื่องหมายสังกัดที่ปกคอเสื้อด้านหน้าทั้งสองข้าง

ให้ใช้เสื้อแบบที่ ๒ แทนเสื้อแบบที่ ๑ ในโอกาส

อันควร

คุมที่ใช้กับเสื้อทั้งสองแบบมีลักษณะเป็นรูปกลมแบน
ทำด้วยวัสดุเดียวกับสีเสื้อ

ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้ประดับ
แพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเสื้อเหนือกระเป๋าบนซ้าย

ข้าราชการหญิง ให้ใช้เสื้อได้ ๔ แบบ

แบบที่ ๑ อนุโลมตามแบบเสื้อของข้าราชการชาย

แบบที่ ๒ เสื้อคอพับสี่ประเภทสีทึบ สีอ่อนกว่า
กระโปรงหรือสีเดียวกับกระโปรง ผ่าอกตลอดตัวเสื้อ มีสาคว้างประมาณ
๒.๕ เซนติเมตร แขนยาวรัดข้อมือ ขอบปลายแขนกว้างประมาณ ๕
เซนติเมตร หรือแขนสั้น แขนข้อศอกเล็กน้อยตลอดชาย กว้างประมาณ
๕ เซนติเมตร เดินคว้านหน้าเสื้อต่อจากเส้นผ่า มีตะเข็บผ่านกลางอก
ยาวตลอดตัวทั้งสองด้าน มีคุม ๕ คุม ด้านหลังจากเส้นต่อบ่าลง มีตะเข็บ
ผ่าตามตัวเสื้อทั้งสองด้านเช่นเดียวกับด้านหน้า ติดเครื่องหมายสังกัด
ที่ปกคอเสื้อด้านหน้าทั้งสองข้าง ที่ไหล่เสื้อประดับอินทราวุธสีเดียวกับเสื้อ
ยาวตามความยาวของบ่าเย็บติดกับเสื้อเหนือบ่าทั้งสองข้าง จากไหล่ไปคอ
ปลายมน ด้านไหล่กว้าง ๔ เซนติเมตร ด้านคอกว้าง ๓ เซนติเมตร
ตอนปลายขัดคุมติดกับตัวเสื้อ การสวมสอดชายเสื้อไว้ในขอบกระโปรง

แบบที่ ๓ เสื้อคอพับปล่อยเอน สีประเภทสีทึบ
สีเดียวกับกระโปรงหรือกางเกง ผ่าอกตลอดตัวเสื้อ ไม่มีสาค ด้านหน้า
มีควตามสาค มีคุม ๔ คุม แขนยาวหรือแขนสั้น ตลอดชายกว้างประมาณ
๕ เซนติเมตร มีควหน้าหลังเช่นเดียวกับแบบที่ ๒ และมีเส้นแนวตะเข็บ
เช่นเดียวกับแบบที่ ๒ ทั้งหน้าหลัง ความยาวของเสื้อให้คลุมสะโพก
พองาม ติดเครื่องหมายสังกัดที่ปกคอเสื้อด้านหน้าทั้งสองข้าง ที่ไหล่เสื้อ
ประดับอินทราวุธสีเดียวกับเสื้อยาวตามความยาวของบ่าเย็บติดกับเสื้อ

เหนือบ่าทั้งสองข้างจากไหล่ไปคอ ปลายมน ด้านไหล่กว้าง ๔ เซนติเมตร
ด้านคอกว้าง ๓ เซนติเมตร ตอปลายขัดคุดติดกับตัวเสื้อ

แบบที่ ๔ เสื้อคอแบะปล่อยเอน สีสระเกทสีกาก
สีเดียวกับกระโปรงหรือกางเกง ผ่าอกตลอดตัวเสื้อ ไม่มีสาบ แขนยาว
จรดข้อมือหรือแขนสั้นเหนือศอกเล็กน้อย ตลบชายกว้างประมาณ ๕
เซนติเมตร ด้านหน้าเป็นควตามสาบ คุม ๓ คุม ต่อด้านหน้าและด้านหลัง
ยาวตามตัว ติดเครื่องหมายสังกัดที่ปกคอแบะทั้งสองข้าง และมีกระเป๋
ล่างข้างละ ๑ กระเป๋า เป็นกระเป๋าเจาะเฉียงเล็กน้อย ไม่มีใบปกกระเป๋า

คุมที่ใช้กับเสื้อแบบที่ ๒, ๓ และ ๔ เป็นคุดมสีน้ำตาล
สีเดียวกับสีเสื้อ

การสวมเสื้อแบบที่ ๓ และแบบที่ ๔ ให้ปล่อยชาย
เสื้อทับกระโปรงหรือกางเกง และคาดเข็มขัดตาม (๕) แบบที่ ๒ ทับเอวเสื้อ

ในโอกาสไปงานพิธี ให้ใช้เสื้อแบบที่ ๑ หรือแบบ
ที่ ๒ โดยใช้เสื้อเชตแขนยาว ผูกผ้าผูกคอสีจำเอนกลาสี สอดชายผ้า
ผูกคอไว้ภายในเสื้อใต้คุดมเม็ดที่สอง

ผู้ซึ่งได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้
ประดับแพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์เทือกเสื้อเหนือกระเป๋านซ้ายด้วย

(๓) อินทรธนู ให้ใช้อินทรธนูอ่อน มีเครื่องหมาย
ตำแหน่งบนอินทรธนู ดังต่อไปนี้

ข้าราชการการเมืองตำแหน่งรัฐมนตรี มีแถบกว้าง
๓ เซนติเมตร ติดทางต้นอินทรธนู ๑ แถบ และแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร

ติดเรียงต่อไปอีก ๒ แถบ แถบบนขมวดเป็นวงกลม ขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน ๑ เซนติเมตร

ข้าราชการการเมืองตำแหน่งอื่น ๆ มีแถบกว้าง ๓ เซนติเมตร ติดทางต้นอินทรี ๑ แถบ และแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ติดเรียงต่อไปอีก ๑ แถบ แถบบนขมวดเป็นวงกลม ขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน ๑ เซนติเมตร ทั้งนี้ ยกเว้นข้าราชการการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องแบบใช้บังคับโดยเฉพาะ

ข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๑ ขึ้นไป มีแถบกว้าง ๓ เซนติเมตร ติดทางต้นอินทรี ๑ แถบ และแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ติดเรียงต่อไปอีก ๑ แถบ แถบบนขมวดเป็นวงกลม ขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน ๑ เซนติเมตร

ข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งระดับ ๕ และระดับ ๖ มีแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ๓ แถบ แถบบนขมวดเป็นวงกลม ขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน ๑ เซนติเมตร

ข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งระดับ ๓ และระดับ ๔ มีแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ๒ แถบ แถบบนขมวดเป็นวงกลม ขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน ๑ เซนติเมตร

ข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งระดับ ๒ มีแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ๑ แถบ ขมวดเป็นวงกลม ขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน ๑ เซนติเมตร

ข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งระดับ ๑ มีแถบ
กว้าง ๕ มิลลิเมตร ๒ แถบ แถบบนขมวดเป็นวงกลม ขนาดวัดเส้น
ผ่าศูนย์กลางวงใน ๕ มิลลิเมตร

ข้าราชการพลเรือนประเภทอื่นซึ่งไม่ได้กำหนด
ตำแหน่งออกเป็นระดับ แต่รับเงินเดือนตามระดับ ตามบัญชีท้ายพระราช
บัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ให้ใช้เครื่องหมาย
ตำแหน่งตามระดับเงินเดือนที่ได้รับ

สำหรับข้าราชการพลเรือนวิสามัญ เฉพาะแถบที่
ขมวดเป็นวงกลมนั้นให้ขมวดเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส

แถบดังกล่าวให้ใช้สีเหลืองหรือสีทอง การติดแถบ
ให้ติดตามขวางที่ต่อนันตรชน แถบแรกห่างจากต่อนันตรชน ๕ มิลลิเมตร
และแถบต่อไปเว้นระยะห่างกัน ๕ มิลลิเมตร

การใช้เครื่องหมายตำแหน่งบนอนันตรชน ให้ใช้กับ
เสื้อแบบที่ ๑ สำหรับข้าราชการชาย และแบบที่ ๑ แบบที่ ๒ และ
แบบที่ ๓ สำหรับข้าราชการหญิง

(๔) กางเกง กระโปรง

ข้าราชการชายให้ใช้กางเกงแบบราชการสีประเภท
สีทึบไม่พยับลายขา

ข้าราชการหญิงให้ใช้กางเกงหรือกระโปรงสีประเภท
สีทึบได้ ๕ แบบ

แบบที่ ๑ กางเกง อนุโลมตามแบบของข้าราชการ
ชาย

แบบที่ ๒ กางเกงขายาว ขาตรง ไม่มีลวดลาย
ขอบกางเกงกว้างประมาณ ๑ นิ้ว มีหรือไม่มีกระเป๋าก็ได้ มีขีปด้านหน้า
หรือด้านข้าง ไม่พับปลายขา

แบบที่ ๓ กระโปรงยาวปิดเข้า ปลายบานเล็กน้อย

แบบที่ ๔ กระโปรง มีตะเข็บหน้า ๒ ตะเข็บ
ตะเข็บหลัง ๒ ตะเข็บ ยาวครึ่งเข้า ปลายบานเล็กน้อย

แบบที่ ๕ กระโปรงกางเกง แบบกางเกงยาวครึ่ง
เข้า มีตะเข็บหน้า ๒ ตะเข็บ ตะเข็บหลัง ๒ ตะเข็บ มีขอบกระทบด้าน
หน้าและด้านหลัง

(๕) เข็มขัด

ข้าราชการชาย ให้ใช้เข็มขัดทำด้วยสายถักสัก
กว้าง ๓ เซนติเมตร หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีทองเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า
ทางนอน ปลายมนกว้าง ๓.๕ เซนติเมตร ยาว ๕ เซนติเมตร มีรูป
ครุฑตอนบนอยู่กึ่งกลางหัวเข็มขัด ไม่มีเข็มสำหรับสอดรู ปลายเข็มขัด
หุ้มด้วยโลหะสีทองกว้าง ๑ เซนติเมตร

ข้าราชการหญิง ให้ใช้เข็มขัด ๒ แบบ

แบบที่ ๑ ใช้คาดทับขอบกระโปรง โดยใช้เข็มขัด
อนุโลมตามแบบข้าราชการชาย

แบบที่ ๒ ใช้คาดทับเสื้อ โดยใช้เข็มขัดผ้าสีประเภท
สีกากสีเดียวกับสีเสื้อ กว้าง ๒.๕ เซนติเมตร หัวสี่เหลี่ยมหุ้มผ้า

(๖) รองเท้า ถุงเท้า

ข้าราชการชาย ให้ใช้รองเท้านุ่มส้นหรือนุ่มข้อหนึ่ง
หรือวัตถุเทียมหนังสีดำ หรือสีน้ำตาล ไม่มีลวดลาย ถุงเท้าสีเดียวกับ
รองเท้า

ข้าราชการหญิง ให้ใช้รองเท้านุ่มส้นหรือรัดส้น
หนังหรือวัตถุเทียมหนังสีดำหรือสีน้ำตาลแบบปิดปลายเท้า ไม่มีลวดลาย
ส้นสูงไม่เกิน ๑๐ เซนติเมตร

(๗) เครื่องหมายแสดงสังกัด ให้มีเครื่องหมาย
แสดงสังกัดทำด้วยโลหะโปร่งสีทองไม่มีขอบ สูง ๒ เซนติเมตร ติดที่
คอเสื้อตอนหน้าทั้งสองข้าง เป็นรูปดังต่อไปนี้

สำนักนายกรัฐมนตรี	รูปตราราชสีห์คชสีห์
กระทรวงการคลัง	รักษารัฐธรรมนูญ
กระทรวงการต่างประเทศ	รูปตราปีกขาวายุภักษ์
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	รูปตราบัวแก้ว
กระทรวงคมนาคม	รูปตราพระพิรุณทรงนาค
กระทรวงพาณิชย์	รูปตราพระรามทรงรถ
กระทรวงมหาดไทย	รูปตราพระวิศสุกรรม
กระทรวงยุติธรรม	รูปตราราชสีห์
กระทรวงวิทยาศาสตร์	รูปตราพระศุลพ้าห์
เทคโนโลยีและการพลังงาน	รูปตราปรมาณู เพ็องจักร
	และดวงอาทิตย์

กระทรวงศึกษาธิการ

รูปตราสมาธรรมจักร

กระทรวงสาธารณสุข

รูปตราคบเพลิง มีปีกและมุ้ง
พันคบเพลิง

กระทรวงอุตสาหกรรม

รูปตรานารายณ์เกษียรสมุทร

ทบวงมหาวิทยาลัย

รูปตราวชิระ

ราชบัณฑิตยสถาน

รูปตรามหามงกุฎเหนือพระขรรค์
และหนังสือ

สำนักพระราชวังและ

รูปตรามหามงกุฎและอุณาโลม

สำนักพระราชเลขาธิการ

สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน

รูปตราคันชั่งประดิษฐ์หน้าพาน
รัฐธรรมนูญ

สำหรับข้าราชการหญิง ให้ติดเครื่องหมายแสดงสังกัดที่คอแบบ
ของเสื้อตอนบนทั้งสองข้างเหนือแนวเครื่องราชอิสริยาภรณ์

(๘) บ้ายขอและตำแหน่ง

ให้ม้ายขอพื้นสีดำ ขนาดกว้างไม่เกิน ๒.๕

เซนติเมตร ยาวไม่เกิน ๑.๕ เซนติเมตร แสดงข้อตัว ข้อสกุล และข้อ
ตำแหน่งในการบริหารงานหรือข้อตำแหน่งในสายงานตามท้องที่การกลาง
บริหารงานบุคคลกำหนด ประดับที่อกเสื้อเหนือกระเป๋านบนขวา

๒.๒ เครื่องแบบพิธีการ

ก. เครื่องแบบปกติขาว ประกอบด้วย

(๑) หมวก

ข้าราชการชาย ให้ใช้หมวกทรงหม้อตาลสีขาว กะบังหน้าทำด้วยหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีดำ สายรัดคางสีทองกว้าง ๑ เซนติเมตร มีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็กติดที่ข้างหมวกข้างละ ๑ ดุม ผ่าพื้นหมวกสีขาว ที่หน้าหมวกติดตราครุฑพ่าห์ปกคั่นสีทองสูง ๕ เซนติเมตร บนหมอนสักหลาดสีขาว

ข้าราชการหญิง ให้ใช้หมวกได้ ๒ แบบ

แบบที่ ๑ อนุโลมตามแบบหมวกของข้าราชการชาย แต่เป็นทรงอ่อน

แบบที่ ๒ หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีขาว สายรัดคางสีทองมีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็กติดที่ข้างหมวกข้างละ ๑ ดุม ผ่าพื้นหมวกสีขาว ที่หน้าหมวกติดตราครุฑพ่าห์ปกคั่นสีทองสูง ๔.๕ เซนติเมตร บนหมอนสักหลาดสีขาว

การสวมหมวก ให้สวมในโอกาสอันควร

(๒) เสื้อ

ข้าราชการชาย ให้ใช้เสื้อแบบราชการสีขาว ใช้ดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดใหญ่ ๕ ดุม ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้ประดับแพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์เทือกเสื้อเหนือกระเป๋าบนซ้ายด้วย

ข้าราชการหญิง ให้ใช้เสือนอกคอแบบสีขาวแบบคอแหลมหรือคอปาน แขนยาวถึงข้อมือ มีตะเข็บหลัง ๔ ตะเข็บ ที่แนว

สาบอคมคุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๕ เซนติเมตร ๓ คุม สำหรับแบบเสื้อคอแหลม และ ๕ คุม สำหรับแบบเสื้อคอแบน มีกระเป๋าล่างข้างละ ๑ กระเป๋า เป็นกระเป๋าเจาะเฉียงเล็กน้อย ไม่มีใบปกกระเป๋า และให้ใช้เสื้อคอพับแขนยาวสีขาวผูกผ้าพันคอสีดำเงือกกลาสี ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้ประดับแพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์เทือกเสื้อเบื้องซ้ายด้วย

(๓) อินทรธนู ให้มีอินทรธนูแข็งกว้าง ๔ เซนติเมตร ยาวตามความยาวของบำ พนสักหลาดสีดำ ติดทับเสื้อเหนือบ่าทั้งสองข้างจากไหล่ไปคอ ด้านคอปลายมนติดคุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ ขนาดเล็ก อินทรธนูมีลายดังนี้

ข้าราชการการการเมืองดำรงรัฐมนตรี บกคนสีทอง
ลายช่อชัยพฤกษ์ เต็มแผ่นอินทรธนู

ข้าราชการการเมืองตำแหน่งอื่น ๆ มีแถบสีทองกว้าง ๕ มิลลิเมตรเป็นขอบ และปักคนสีทองลายช่อชัยพฤกษ์ยาวตลอดส่วนกลางของอินทรธนู ทั้งนี้ ยกเว้นข้าราชการการเมืองตามกฎหมายว่าด้วย
เครื่องแบบใช้บังคับโดยเฉพาะ

ข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๑ ขึ้นไป มีแถบสีทองกว้าง ๕ มิลลิเมตรเป็นขอบ และปักคนสีทองลายช่อชัยพฤกษ์ยาวตลอดส่วนกลางของอินทรธนู

ข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งระดับ ๕ และ
ระดับ ๖ มีแถบสีทองกว้าง ๑ เซนติเมตร เป็นขอบ และปักด้นสีทองลาย
ข้อชัยพฤกษ์ มีดอก ๓ ดอก เรียงตามส่วนยาวของอินทรีนุ ไม่เกิน ๓
ใน ๔ ส่วนของอินทรีนุ

ข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งระดับ ๓ และ
ระดับ ๔ มีแถบสีทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร เป็นขอบ และปักด้นสีทอง
ลายข้อชัยพฤกษ์ มีดอก ๒ ดอก เรียงตามส่วนยาวของอินทรีนุ ไม่เกิน
ครึ่งหนึ่งของอินทรีนุ

ข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งระดับ ๒ มีแถบ
สีทองกว้าง ๑ เซนติเมตร เป็นขอบ และปักด้นสีทองลายข้อชัยพฤกษ์ มี
ดอก ๑ ดอก ไม่เกิน ๑ ใน ๔ ส่วนของอินทรีนุ

ข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งระดับ ๑ มีแถบสีทองกว้าง ๕
มิลลิเมตร เป็นขอบ

สำหรับข้าราชการพลเรือนประเภทอื่นซึ่งไม่ได้
กำหนดตำแหน่งออกเป็นระดับ แต่รับเงินเดือนตามระดับ ตามบัญชีท้าย
พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ให้ใช้อินทรีนุ
ตามระดับเงินเดือนที่ได้รับ

(๔) กางเกง กระโปรง

ข้าราชการชาย ให้ใช้กางเกงแบบราชการสีขาวขา
ยาว ไม่พับปลายขา

ข้าราชการหญิง ให้ใช้กระโปรงสีขาว ตีเกล็ดด้าน
หน้า ๒ เกล็ด และด้านหลัง ๒ เกล็ด ยาวปิดเข้า ปลายบานเล็กน้อย ใช้
กับแบบเสื้อคอแหลม หรือกระโปรงสีขาวยาวปิดเข้า ปลายบานเล็กน้อย
ใช้กับแบบเสื้อคอบาน

(๕) รองเท้า ถุงเท้า

ข้าราชการชาย ให้ใช้รองเท้าหุ้มส้นหนังหรือวัสดุ
เทียมหนังสีดำชนิดผูก ถุงเท้าสีดำ

ข้าราชการหญิง ให้ใช้รองเท้าหุ้มส้นหนังหรือวัสดุ
เทียมหนังสีดำแบบปิดปลายเท้า ไม่มีลวดลาย ส้นสูงไม่เกิน ๑๐
เซนติเมตร ถุงเท้ายาวสีเนื้อ

ข. เครื่องแบบปกติกากี ลักษณะและส่วน
ประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว เว้นแต่สีของหมวก ผ้าพันหมวก
หมอนสักหลาดสำหรับปักครุฑพ่าห์ เสื้อและกางเกงหรือกระโปรง เป็น
สีประเภทสีกากี

ค. เครื่องแบบครึ่งยศ ลักษณะและส่วนประกอบ
เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว เว้นแต่กางเกงหรือกระโปรงให้ใช้ผ้า
สักหลาดหรือเสีจสีดำ ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

ง. เครื่องแบบเต็มยศ ลักษณะและส่วนประกอบ
เช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศสวมสายสะพาย

จ. เครื่องแบบสโมสร

เครื่องแบบสโมสรสำหรับข้าราชการชาย มี ๓ แบบ
คือ

(๑) เครื่องแบบสโมสร ก. ลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศ

(๒) เครื่องแบบสโมสร ข. ลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบสโมสร ก. เว้นแต่

เสื้อ ให้ใช้เสื้อสโมสรสีขาว ทำด้วยผ้าสักหลาดหรือเสิร์จ เบตอก ปาดเอว มีคุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็กติดที่ข้อมือข้างละ ๓ คุม ที่ระหว่างอกกับเอวข้างละ ๓ คุม และที่บรรจบเสื้อมีคุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดใหญ่ข้างละ ๑ คุม คุมคันทวยสร้อยสีทองร้อยติดกัน ประกอบด้วยเสื้ออกสีขาว คุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ ๓ คุม และเสื้อเชตสีขาวอกแข็งข้อมือแข็ง คอเชตขนเคียวแบบปกเสื้อผูกผ้าผูกคอสีดำ เงื่อนหูกระต่าย

เครื่องหมายสังกัด ให้ติดที่คอแบะของเสื้อตอนบนทั้งสองข้างเหนือแนวเครื่องราชอิสริยาภรณ์

ในฤดูร้อน ให้ใช้กางเกงสีขาวแทนกางเกงสีดำได้

(๓) เครื่องแบบสโมสร ค. ลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบสโมสร ข. เว้นแต่เสื้อเชตอกแข็งให้ใช้เสื้อเชตอกอ่อนสีขาว และเสื้ออกให้ใช้แพรแถบสีเดียวกับกางเกงรัดเอว

แทน แพรแถบในส่วนกลางด้านหน้ากว้าง ๑๒ เซนติเมตร ปลายทั้งสองข้างเรียวกว้าง ๑๑ เซนติเมตร ที่ปลายมีขอเกี่ยวติดกันในขณะคาดทางด้านหลัง

สำหรับข้าราชการหญิง ให้แต่งตามสมัยนิยม

ข้อ ๓ ข้าราชการสังกัดสำนักพระราชวังและสำนักพระราชพิธีการให้ใช้เครื่องแบบเหมือนข้าราชการประเภทอื่นๆ เว้นแต่อินทรีของเครื่องแบบปกติเครื่องแบบครึ่งยศ เครื่องแบบสโมสร ให้เพิ่มเส้นลวดสีทองติดที่ขอบริมแถบทองด้านนอก

สำหรับข้าราชการผู้ใดที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) มหาตมเล็กหลวง

(๒) ตำรวจหลวงรักษาพระองค์

(๓) เจ้าพนักงานพระราชพิธี

(๔) พนักงานรถยนต์หลวง เรือยนต์หลวง

ให้แต่งกายด้วยเครื่องแต่งกายตามจารีตประเพณีอันเคยมีมาในราชสำนักแต่กาลก่อนได้ในโอกาสที่สำนักพระราชวังมีคำสั่งให้แต่ง

การแต่งกายตามประเพณีดังกล่าว ให้ประดับแพรแถบหรือเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทานตามหมายกำหนดการ

ข้อ ๔ ข้าราชการนอกประจำการ ให้ใช้เครื่องแบบเหมือนข้าราชการประจำการ เว้นแต่เครื่องหมายสังกัดให้ติดทอกเสื้อเบื้องขวา

ข้อ ๕ ภายใต้บังคับ (๓) ของ ก. ของ ๒.๒ ให้ข้อ ๒ ข้าราชการวิสามัญและข้าราชการประเภทอื่นซึ่งไม่ได้กำหนดตำแหน่งออกเป็นระดับตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ให้ใช้เครื่องแบบตามกฎหมาย^๕ แต่ข้าราชการคนใดควรแต่งระดับใด ให้เป็นไปตามระเบียบซึ่งสำนักนายกรัฐมนตรีเทียบไว้

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกบัญชีอักษรย่อชื่อจังหวัดท้ายกฎสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ ๖๓ (พ.ศ. ๒๕๑๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๘ และให้ใช้บัญชีอักษรย่อชื่อจังหวัดท้ายกฎสำนักนายกรัฐมนตรี^๕ แทน

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๓

พลเอก ป. ตีลเสถานนท์

นายกรัฐมนตรี